

Plan van Aanpak Programma Gezond Opgroeien in Olst-Wijhe

Uitvoeringsplan GALA
Integrale aanpak voor een gezonde jeugd

Februari 2024

Inhoud

1. Inleiding/aanleiding	3
1.1 GALA & JOGG-aanpak.....	3
1.2 Doel programma Gezond Opgroeien	4
1.3 Inhoudelijke toelichting.....	6
2. Leefomgevingen.....	7
2.1 Thuis	7
2.1.1 Programma's/interventies/campagnes.....	7
2.2 School & kinderopvang	9
2.2.1 Programma's/interventies/campagnes.....	9
2.3 Buurt.....	11
2.3.1 Programma's/interventies/campagnes.....	11
2.4 Sport	12
2.4.1 Programma's/interventies/campagnes.....	12
2.5 Vrije Tijd.....	13
2.5.1 Programma's/interventies/campagnes.....	13
2.6 Media.....	15
2.6.1 Programma's/interventies/campagnes.....	15
2.7 Terugdringen gezondheidsachterstanden	15
3. Voorwaarden	17
3.1 Communicatie	17
3.2 Verbinding preventie en zorg.....	17
3.3 Gedeeld eigenaarschap	17
3.4 Politiek bestuurlijk draagvlak	18
3.5 Monitoring en evaluatie.....	18
3.6 Publieke private samenwerking	18
4. Samenwerkingen & partners	19
4.1 Programmateam Gezond Opgroeien	19
4.2 Rolverdeling.....	19
4.2.1 Taken programmacoördinator	19
4.2.2 Andere belangrijke rollen	20
4.3 Belangrijke partners	20
4.3.1 Gemeente.....	20
4.3.2 CJG Kernteam	20
4.3.3 GGD	21
4.3.4 Welzijnsorganisaties.....	21
4.3.5 Onderwijs	21
4.3.6 Sport/bewegen.....	21

Bijlage 1: Globale jaarplanning/fasering.....	22
Bijlage 2: Opzet evaluatiematrix programma doelen	23

1. Inleiding/aanleiding

Gemeente Olst-Wijhe heeft in haar plan van aanpak GALA 2024-2026 de realisatie van een integrale aanpak voor de beleidslijn 'Gezond Opgroeien' opgenomen. De verschillende GALA-onderdelen die hier onder vallen worden in samenhang onder gebracht in één overkoepelend programma **Gezond opgroeien**, dat wordt ingericht volgens de werkwijze en aanpak van JOGG. Er wordt domein overstijgend samengewerkt en aangesloten bij bestaande structuren zoals Kansrijke Start, Aanpak overgewicht en het team combinatiefuncties. Daarbij is het van belang dat verschillende bestaande netwerken met elkaar in verbinding staan en samenwerken. GGD IJsselland heeft opdracht gekregen om dit programma verder uit te werken in een plan van aanpak en daarnaast de coördinatie op zich te nemen. Het doel van het huidige plan van aanpak is het maken van een concrete vertaling naar de uitvoering van het programma Gezond Opgroeien.

Hieronder is visueel weergegeven welke GALA-onderdelen onder het programma Gezond Opgroeien vallen.

	Gezond opgroeien	Gezond leven	Gezond ouder worden
VISIE	Kinderen en jongeren krijgen kansen en mogelijkheden om veilig en gezond op te groeien en zich te ontwikkelen in een gezonde omgeving	Inwoners zijn zelfredzaam, blijven langer gezond en ervaren indien nodig een laagdrempelige toegang tot ondersteuning in een inclusieve samenleving	Inwoners blijven waar kan zelfstandig en zelfredzaam en kunnen mee doen in de maatschappij
HOOFD DOELEN	Terugdringen gezondheidsachterstanden		
	Versterken van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid		
	Een gezonde leefstijl	- Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten - Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis	Vitaal ouder worden
GALA Onderdelen	- Kansrijke start - Gezonde leefstijl - Aanpak overgewicht en obesitas (KnGG) - Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)	- Gezonde Leefomgeving - Versterken sociale basis - Eén tegen eenzaamheid - Mantelzorg - Welzijn op recept	Valpreventie

1.1 GALA & JOGG-aanpak

Aan de basis voor dit plan ligt het Plan van aanpak GALA 2024-2026, het regiobeeld Midden-IJssel, het GALA gemeentebeld Olst-Wijhe, de Sociale Toekomstvisie en het Sport- en beweegakkoord Olst-Wijhe 2023-2026. Voor cijfers van de huidige situatie verwijzen we naar het Regiobeeld Midden-IJssel en GALA gemeentebeld.

De focus voor het Gezond Opgroeien programma ligt op de doelgroep kinderen en jongeren tot en met 23 jaar. Onderdeel van dit programma zijn de GALA-doelen:

- Terugdringen gezondheidsachterstanden, waaronder kansrijke start
- Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
- Een gezonde leefstijl, waaronder
 - Aanpak overgewicht en obesitas
 - Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)
- Het versterken van mentale weerbaarheid en mentale gezondheid

En de (bijbehorende) ketenaanpakken:

- Ketenaanpak Kansrijke start
- Ketenaanpak overgewicht kinderen (KnGG)

We geven de integrale aanpak van het programma vorm door middel van de JOGG-aanpak. Sinds 1 mei 2023 is Olst-Wijhe officieel JOGG-gemeente. De JOGG aanpak is een lokale integrale methode waarmee de leefomgeving waarin kinderen opgroeien (thuis, school & kinderopvang, buurt, sport, vrije tijd, media en werk) structureel gezonder wordt gemaakt. Een gezonde omgeving en leefstijl maken integraal onderdeel uit van al het gemeentelijke beleid van zorg, jeugd en welzijn tot ruimtelijke ordening, economische zaken en sport. Daarbij grijpt de JOGG-aanpak in op al deze aspecten door een samenhangende aanpak aan de hand van vier pijlers: educatie, signalering en ondersteuning, omgeving, en regelgeving en handhaving.

Aan de hand van de voorwaarden van de JOGG-aanpak worden de ‘omgevingen’ waarin kinderen zich bewegen gezonder gemaakt. Op die manier worden zij gestimuleerd tot gezond gedrag; meer bewegen, gezonder eten en voldoende ontspanning. Daarnaast willen we blijven inzetten op het voorkomen en terugdringen van het gebruik van alcohol, middelen en roken. Het programma Gezond Opgroeien werken we verder uit in 6 pijlers (leefomgevingen); **thuis, school, buurt, sport, vrije tijd en media**. Het thema werk laten we in dit plan buiten beschouwing. De JOGG aanpak dient daarbij als leidende methode om de thema’s integraal aan te vliegen. In hoofdstuk 2 wordt verder toegelicht wát er kan worden gedaan in de verschillende leefomgevingen van kinderen en jongeren en op de leefstijlthema’s bewegen, voeding, middelen, en mentaal welbevinden.

1.2 Doel programma Gezond Opgroeien

In het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) is een gezonde generatie in 2040 opgenomen als centrale doelstelling. Kinderen die in 2023 geboren worden, zijn in 2040 18 jaar. Voor hen wil de gemeente een gezonde basis creëren. Daarom is in het plan van aanpak GALA ‘Gezond Opgroeien’ als beleidslijn opgenomen.

De visie van gemeente Olst-Wijhe voor gezond opgroeien is dat ***alle kinderen en jongeren kansen en mogelijkheden krijgen om veilig en gezond op te groeien en zich te ontwikkelen in een gezonde omgeving***. Om dit te realiseren werkt Olst-Wijhe middels het programma Gezond Opgroeien toe naar een integrale aanpak waarmee de sociale en fysieke omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder wordt gemaakt. Belangrijke thema’s daarbij zijn het versterken van de mentale gezondheid, een gezonde leefstijl, een kansrijke start en het verminderen van overgewicht en gebruik

van middelen (waaronder roken en alcohol) bij kinderen en jongeren tot en met 23 jaar. Doel is om daarbij in te zetten op doorlopende ontwikkelijnen waarbij er een samenhang is tussen binnen- en buitenschools aanbod en thema's gedurende het opgroeien telkens terugkomen, passend bij het ontwikkelniveau.

Op basis van doelen uit het Plan van aanpak GALA 2024-2026 en cijfers uit het regiobeeld Midden-IJssel en het GALA gemeentebeeld Olst-Wijhe zijn de volgende subdoelen en concrete doelstellingen van het programma geformuleerd:

1. Versterken van de samenwerking rondom de eerste 1000 dagen; (Aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie ontvangen tijdig de juiste zorg en ondersteuning.
 - a. *In 2025 is de ketenaanpak kansrijke start verder uitgebreid en wordt er actief gesignaleerd op thema's als laaggeletterdheid en armoede.*
 - b. *In 2026 weten alle ouders het CJG te vinden bij vragen over opvoedondersteuning.*
2. Gezonde leefstijl van kinderen en jongeren stimuleren: meer bewegen, gezonde voeding en voldoende ontspanning.
 - a. *In 2025 werkt 50% van de scholen volgens de Gezonde School aanpak.*
 - b. *In 2029 is het percentage van kinderen en jongeren met een zeer goede ervaren gezondheid gestegen.*
 - c. *In 2029 zijn er meer kinderen die dagelijks groente en fruit eten.*
 - d. *In 2026 is er meer gezond voedingsaanbod in kantines.*
 - e. *In 2029 zijn er meer kinderen en jongeren die voldoen aan de beweegnorm.*
 - f. *In 2026 is er een toename van passend en laagdrempelig beweegaanbod in de gemeente.*
3. Voorkomen en terugdringen van overgewicht; Er zijn minder kinderen en jongeren met overgewicht en obesitas.
 - a. *In 2025 is er een goed lopende ketenaanpak kind naar gezonder gewicht.*
 - b. *In 2029 zijn er minder kinderen en jongeren met overgewicht en obesitas.*
4. Voorkomen, signaleren en terugdringen van alcohol, roken en middelengebruik onder jongeren; Minder jongeren roken, (binge)drinken en gebruiken drugs.
 - a. *De gemeente zet structureel in op de campagnes zoals 'Stoptober', 'Zien drinken doet drinken' en NIX18 (keuzes worden gemaakt binnen het programmateam)*
 - b. *In 2027 is het alcohol- en middelengebruik onder jongeren in Olst-Wijhe afgenomen.*
5. Creëren gezonde (fysieke) leefomgeving; de fysieke en sociale omgeving waarin kinderen en jongeren zich bevinden stimuleert en bevordert gezond gedrag.
 - a. *In 2025 zijn alle sportverenigingen en speelplekken rookvrij.*
 - b. *In 2025 zijn er meer watertappunten.*
6. Terugdringen van gezondheidsverschillen; tijdig signaleren van armoede, laaggeletterdheid en kansenongelijkheid.
 - a. *In 2030 heeft de gemeente een lager percentage laaggeletterden.*
 - b. *De gemeente en netwerkpartners communiceren allen vanuit B1 niveau.*
 - c. *Bij alle activiteiten van dit programma wordt aandacht besteed aan gezondheidsverschillen, in kernen waar dit nodig is zetten we hier extra op in.*
7. Inzetten op het vergroten van mentaal welbevinden en weerbaarheid; Kinderen en jongeren in Olst-Wijhe zijn weerbaar, en weten de juiste hulp te vinden indien nodig.

- a. *De gemeente zet structureel in op de week van de mentale gezondheid en de week van de suïcidepreventie.*
- b. *In 2027 is het percentage jongeren dat aangeeft 'zeer vaak gestresst te zijn door 1 of meer factoren' gedaald.*
- c. *In 2029 is de weerbaarheid van kinderen en jongeren toegenomen.*

In bijlage 2 zijn de doelstellingen en hoe deze geëvalueerd zullen worden verder uitgewerkt in een evaluatiematrix. Met het huidige programma is het van belang om continu te kijken hoe campagnes, interventies en ideeën geborgd kunnen worden en een vaste vorm kunnen krijgen in de ontwikkellijn en ook na GALA-gelden kunnen blijven bestaan.

1.3 Inhoudelijke toelichting

Dit plan van aanpak is onderverdeeld in 4 hoofdstukken.

- Hoofdstuk 1: Inleiding, doel en afbakening van het programma.
- Hoofdstuk 2: De aanpak: wat gaan we doen in de verschillende omgevingen rondom kinderen en jongeren.
- Hoofdstuk 3: Voorwaarden voor een succesvolle aanpak.
- Hoofdstuk 4: Wie zijn belangrijke samenwerkingspartners.

Bijlage 1: Globale planning.

Bijlage 2: Evaluatiematrix.

2. Leefomgevingen

Per leefomgeving wordt kort aangegeven wat programma's, interventies of campagnes zijn die al lopen, waar mogelijk meer op ingezet kan worden/die uitgebreid kunnen worden, en worden suggesties voor nieuwe programma's, interventies of campagnes gegeven. Daarbij wordt per programma/interventie aangegeven aan welk doel van het programma Gezond Opgroeien deze bijdraagt en welke partners er betrokken bij zijn of moeten worden.

2.1 Thuis

Ieder kind in de gemeente Olst-Wijhe verdient een gezonde start op een goede toekomst. Thuis krijg je die allerbeste start. Onder de thuisomgeving valt onder andere opgroeien in een kansrijke omgeving, ouderbetrokkenheid en Kind naar Gezond Gewicht om overgewicht onder kinderen en jongeren te verminderen.

2.1.1 Programma's/interventies/campagnes

Programma/interventie/campagne	Status	Draagt bij aan..	Betrokken partners
Ketenaanpak Kansrijke Start. De ketenaanpak Kansrijke Start is gericht op de eerste 1000 dagen van elk kind dat in een kwetsbare situatie zit. (Aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie hebben tijdig de juiste zorg en ondersteuning nodig, die aansluit bij de hulpbehoefte. Dat richt zich op het verminderen van risicofactoren zoals psychische problemen, financiële problemen en huisvestingproblemen, maar ook het bevorderen van beschermende factoren.	Het programma loopt. - Er worden jaarlijks minimaal 2 netwerkbijeenkomsten voor professionals georganiseerd. Deze netwerkbijeenkomsten hebben diverse thema's die raken aan verschillende expertises rondom het jonge kind. Belangrijk voor de komende jaren is dit voort te zetten en waar mogelijk verder uit te breiden door middel van trainingen, het gezamenlijk bespreken van trends binnen de gemeente en het actief signaleren op de diverse thema's zoals armoede, kansenongelijkheid en laaggeletterdheid. - Zorgpaden zijn ontwikkeld. - Ouders Inc, een online cursus voor (aanstaande) ouders met jonge kinderen, start in 2024. - Prenatale voorlichting wordt gegeven door Geboortezorg Salland en prenataal huisbezoek door de Jeugdgezondheidszorg. - Regionaal (Deventer, Raalte, Voorst, Olst-Wijhe) is besloten de geboortezorg meer in te richten op Centering zorg (Centering Pregnancy en Centering Parenting). Hier wordt door	1, 6	JGZ, GGD, CJG, kinderopvang, onderwijs, medisch domein, sociaal domein, bibliotheek, Salland United. Door de schaalgrootte weten professionals elkaar laagdrempelig te vinden en lopen er al langdurige samenwerkingen. Er kan dus gesproken worden van een informele coalitie.

	Geboortezorg Salland naar toe gewerkt. Als eerste wordt ingezet op Centering Pregnancy. Aandachtspunten: • Mogelijkheden bekijken om extra aandacht te geven voor het hoge percentage laaggeletterdheid in de gemeente (in samenwerking met de bibliotheek). • Wat gebeurt lokaal en wat regionaal? Regionale en lokale plannen op elkaar aan laten sluiten. En binnen de regionale ketenaanpak de eigen lokale identiteit te blijven behouden. • Kansen om kinderopvang meer te betrekken.		
Ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht. De aanpak KnGG biedt passende ondersteuning en zorg aan kinderen met overgewicht of obesitas en hun gezin. Deze aanpak kenmerkt zich onder andere door de nauwe samenwerking tussen professionals uit zowel het zorgdomein als het sociaal domein. Het kind en het gezin staan hierin centraal. Eén centrale zorgverlener (CZV) coördineert het begeleidingstraject dat samen met andere professionals wordt vormgegeven	De Ketenaanpak zit in de opstartfase, start maart 2024. N.B: GLI kinderen is onderwerp van gesprek met Salland ZV. Cool2bfit is als mogelijkheid benoemd, maar de voorkeur is om te werken naar een interventie die past binnen de kaders van de Kinder GLI. Indien dit nog niet geregeld kan worden dan lokaal kijken naar een passende interventie. Onderdeel van haalbaarheid onderzoek KnGG.	3	JGZ/GGD (coördinator Ingrid v.d. Veen), Salland ZV, met partners uit het zorg- en sociaal domein wordt een netwerk gevormd.
Opvoedondersteuning vanuit het CJG (zowel individueel als groepsaanbod). Het CJG is het eerste aanspreekpunt voor vragen over opvoeding van kinderen en jongeren van 0 tot 21 jaar en heeft daarmee een belangrijke preventieve en signalerende functie binnen de gemeente.	Op basis van trends en/of behoeftes die gesignaleerd worden het aanbod uitbreiden. - Peuteravonden lopen, vanuit GALA middelen kijken of het mogelijk is weer uit te breiden met puberavonden. - Daarnaast is er de ambitie om meer webinars aan te bieden in samenwerking met de GGD en/of Raalte. Het onderwijs wil hierbij een signalerende functie op zich nemen en wil ook de webinars onder de aandacht brengen op school.	1, 6	CJG, onderwijs

	Het is van belang het aanbod goed onder de aandacht te brengen, ook bij ouders waarbij minder uitdagingen zijn zodat ze weten waar ze terecht kunnen indien er wat speelt.		
Campagne 'Zien drinken doet drinken'. De campagne 'Zien drinken doet drinken' richt zich op ouders met opgroeiende kinderen en jongeren. Het doel is ouders bewust te maken van de voorbeeldrol die zij hebben als het gaat om alcohol drinken, ook als hun kind nog jong is.	Loopt nog niet. Verkennen als mogelijke campagne.	4	Tactus, GGD

2.2 School & kinderopvang

De schoolomgeving heeft grote invloed op het leven van kinderen en jongeren. Daarom is het van belang om te investeren in scholen en kinderopvang die een gezonde leefstijl stimuleren. De samenwerking met het onderwijs binnen het programma Gezond Opgroeien richt zich op het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn van kinderopvang naar voortgezet onderwijs door middel van voorlichting en educatie op scholen over gezondheidsthema's. Het doel is dat meer scholen in Olst-Wijhe gaan werken volgens de Gezonde School aanpak. De Gezonde School aanpak biedt mogelijkheid om integraal, structureel en planmatig te werken aan gezondheidsbevordering en een gezonde leefstijl op school. Daarnaast bieden de Scholen voor Morgen die in ontwikkeling zijn en in 2026 gereed zullen zijn de mogelijkheid om meer aandacht te besteden aan gezond opgroeien en samenwerkingen te bevorderen.

2.2.1 Programma's/interventies/campagnes

Programma/interventie/campagne	Status	Draagt bij aan..	Betrokken partners
Gezonde School aanpak. Via de Gezonde School-aanpak worden scholen integraal ondersteund bij de praktische implementatie (tips & tricks, vertrouwde adviseur, stimuleringsgelden en scholingsaanbod voor eigen gezonde school-coördinator). Hiermee kunnen scholen op een laagdrempelige manier werken aan een gezond pedagogisch- en leerklimaat (met aandacht voor o.a. prestatiedruk) en aan de mentale vaardigheden van leerlingen. In het programma is ook aandacht voor nieuwkomerskinderen en kinderen die opgroeien in achterstandsposities.	Nog mee beginnen. Doel is om de GS-aanpak op de kaart te zetten. 15 april 2024 is de deadline voor inschrijven voor de GS-subsidies. Voor die tijd al onder aandacht brengen bij scholen en kijken waar al direct op ingezet kan worden. Ondertussen ook toewerken naar een plan dat besproken kan worden in het LEA in april waar dit op de agenda staat. Volgens de gegevens van de GGD is de Capellenborg op dit moment de enige school in de gemeente die werkt volgens de Gezonde School aanpak. De basisscholen maken er (nog) geen gebruik van.	2, 3, 4, 5, 7	Scholen, combinatie-functionarissen onderwijs, GGD, Gemeente (koopt GS-adviseurs in)

Mogelijke interventies binnen de GS-aanpak: • Helder op School (richt zich op VO-scholen, middelengebruik) • Aandacht voor thema's welbevinden, bewegen en voeding			
Gezonde kinderopvang Met Gezonde Kinderopvang werkt een kinderopvangorganisatie structureel aan een gezonde leefstijl van kinderen (0-12 jaar) en de deskundigheid van medewerkers.	KOOS is al een aantal jaren bezig met de gezonde kinderopvang. Na een wat lastige opstart begint het nu te lopen. Er is een nieuw voedingsbeleid geïmplementeerd. Mediawijsheid staat ook op het lijstje om iets voor te ontwikkelen.	2, 3	Kinderopvang, GGD
Campagnes • 30 dagen gezonder • Trommel zonder rommel • Drink water! • Wie jarig is viert feest • Nationaal schoolontbijt • Nationale kraanwaterdag	Suggesties voor mogelijke campagnes om te starten op scholen/kinderopvang.	2, 3	Kinderopvang, scholen, combinatie-functionarissen onderwijs, GGD
Mogelijkheden verkennen dynamische en/of verrijkte schooldag • Binnen schools beweegaanbod • ASM-gedachtegoed in het kader Scholen voor Morgen ontwikkeling. Het Athletic Skills Model (ASM) is een methode om onderwijs en sportaanbieders te helpen bij het organiseren van een meer veelzijdig sportaanbod. (zie ook Sport- en Beweegakkoord Olst-Wijhe).	Verder verkennen, gezamenlijk over in gesprek tijdens LEA. • Versterken van de samenwerking tussen de sport en het onderwijs en de kinderopvang, zodat kinderen van jongs af aan veelzijdig kunnen sporten en bewegen. • Verzorgen van kwalitatief goed bewegingsonderwijs van kinderopvang tot voorgezet onderwijs. • Bij ontwikkeling van Scholen van Morgen krijgt ASM een belangrijke plek. Inzetten op voorlichting, training en opleiding en vertaling van de methode in het les- en beweegaanbod.	2, 3	Scholen, Combinatie-functionarissen onderwijs, combinatie-functionaris gezonde leefstijl, coördinator Sport en Preventie
Groene Schoolpleinen	In het kader van de ontwikkeling van de Scholen voor Morgen wordt invulling geven aan de schoolpleinen vanuit gedachtegoed dynamische schooldag.	2, 5	Scholen, Gemeente
Koningsspelen	Zeven scholen hebben zich ingeschreven om deel te nemen aan de Koningsspelen in 2024.	5	Scholen PO, combinatie-functionaris gezonde leefstijl

2.3 Buurt

De buurt richt zich op de fysieke leefomgeving van kinderen en jongeren. Deze moet uitdagen tot een gezonde leefstijl; genoeg bewegen en gezonde voeding. Op plekken waar kinderen en jongeren samen komen zoals verenigingen, speelplekken en het cultuurhuis moet extra aandacht zijn voor de fysieke leefomgeving.

2.3.1 Programma's/interventies/campagnes

Programma/interventie/campagne	Status	Draagt bij aan..	Betrokken partners
Rookvrij maken van; • (sport)verenigingen • Speelplekken • Terrassen	Wijhe '92 en kinderboerderij Wijhe staan aangemeld bij Rookvrij op de kaart. Verder verkennen met partners. <u>Aandachtspunt:</u> Extra aandacht voor vpen, een actueel probleem bij de Capellenborg en BSO van de Bieënkorf.	4, 5	GGD, sportclubs, gemeente, horeca, ondersteuning vanuit JOGG-Teamfit
SPOC-park gezonde leefomgeving Het Sport, onderwijs en cultuurcluster wordt nieuw leven ingeblazen. We realiseren in de periode tot en met 2026 een dienstverleningsconcept zoals we dat voor ogen hadden bij de 'Proeftuin-SPOC' en deze dient als voorbeeld voor andere ontwikkelingen en locaties in de gemeente. • Rookvrij • Opzetten gezonder voedingsaanbod: gezonde sportkantine • Verantwoord alcohol beleid • Implementatie van ASM-model in fysieke omgeving van het SPOC-park.	Nog mee beginnen. Verder verkennen met combinatiefunctionaris gezonde leefstijl (sporthal in beheer van ut Huus). <u>Aandachtspunt:</u> Aanstellen van een inhoudelijk en zakelijk coördinator ten aanzien van beheer en programmering. De coördinator zal het visiedocument SPOC nieuwe stijl uitwerken in een meerjarenplan met partners en is verantwoordelijk voor het creëren van draagvlak voor de ambities en commitment in de uitvoering (zie ook Sport- en Beweegakkoord Olst-Wijhe).	2, 4, 5	Combinatie-functionaris gezonde leefstijl, coördinator Sport en Preventie, ondersteuning vanuit JOGG-Teamfit
Olst cultuurhuis met jongerenhok gezonde omgeving stimuleren.	Verder verkennen met combinatiefunctionaris gezonde leefstijl.	2, 5	Combinatie-functionaris gezonde leefstijl, jongerenwerk
Uitbreiden watertappunten	Verder verkennen met fysieke leefomgeving gemeente.	2, 5	Fysieke leefomgeving, JOGG-teamfit
Voldoende speelruimte	Verder verkennen met fysieke leefomgeving gemeente.	2, 5	Fysieke leefomgeving
Samenwerking supermarkten bijvoorbeeld via • Supermarktsafari	Verder verkennen met combinatiefunctionaris gezonde leefstijl.	2, 4, 5	Combinatie-functionaris gezonde leefstijl,

• Verminderen tabaksverkooppunten • Campagne Trommel zonder Rommel			ondersteuning vanuit JOGG-teamfit, supermarkten
Rol jongerenwerkers	Verkennen met Ut Huus en de gemeente welke rol en op welke manier inzet van jongerenwerkers wenselijk is in de gemeente.	2,4,7	Gemeente, Ut Huus

2.4 Sport

Sporten en bewegen vormen een belangrijke basis voor een gezonde generatie. Voldoende en veelzijdig bewegen draagt daarnaast bij aan de sociaal-emotionele, cognitieve en motorische ontwikkeling. Alle kinderen en jongeren in Olst-Wijhe moeten de mogelijkheid hebben om met plezier te sporten en bewegen. We zetten nadrukkelijk in op het stimuleren van bewegen en het wegnemen van obstakels hiervoor. Er wordt verbinding gezocht met het jaarplan van de combinatiefunctionaris gezonde leefstijl voor de uitvoering van het sport- en beweegakkoord.

2.4.1 Programma's/interventies/campagnes

Programma/interventie/campagne	Status	Draagt bij aan..	Betrokken partners
Nationale sportweek. Tijdens de Nationale Sportweek kunnen kinderen en jongeren laagdrempelig kennismaken met het sportaanbod in Olst-Wijhe. Daarnaast kan tijdens de nationale sportweek water drinken en gezonde voeding gestimuleerd worden.	Loopt. Kijken waar mogelijkheden zijn om dit verder uit te breiden/meer onder de aandacht te brengen.	2, 3	Combinatie-functionaris gezonde leefstijl, coördinator Sport en Preventie, ondersteuning vanuit JOGG-teamfit, sportverenigingen, ut Huus
Voldoende, passend en vernieuwend aanbod. Een laagdrempelig ondersteuningsaanbod om meer te bewegen in het dagelijks leven en hierbij de functionarissen benutten die het sport-, beweeg- en cultuuraanbod versterken en kinderen en jongeren naar aanbod toe te leiden. • Sportstimulatie a.d.h.v. gamificatie X-wall • Voldoende mogelijkheden tot laagdrempelig en dichtbij bewegen in de buurt. • Vindbaar aanbod van beweegprogramma's voor diverse doelgroepen.	Vereist meer aandacht, voor leeftijd 13-18 is het aanbod beperkt. <u>Aandachtspunt:</u> ▪ Hoe bereik je met evenementen en activiteiten de kinderen die minder affiniteit hebben met sporten? ▪ Momenteel zijn er ingewikkelde routes indien ouders niet voldoende budget hebben voor sportaanbod. Aansluitend bij het Sport- en Beweegakkoord Olst-Wijhe is het doel dat inwoners de	2	Combinatie-functionaris gezonde leefstijl, coördinator Sport en Preventie, jongerenwerk, sportclubs

	weg weten te vinden naar beweegaanbod en (financiële) ondersteuning om sportdeelname mogelijk te maken (mogelijk via een loket).		
Gezonde sportkantine (zie ook buurt: SPOC-park gezonde leefomgeving)			
Zie ook leefomgeving school & buurt			

2.5 Vrije Tijd

Onder de leefomgeving vrije tijd vallen onder andere het voorkomen van middelengebruik onder jongeren d.m.v. OKO en een rookvrije omgeving. Naast middelengebruik benoemen we onder deze pijler de mentale gezondheid van jongeren in Olst-Wijhe. Een belangrijk thema in de gemeente.

2.5.1 Programma's/interventies/campagnes

Programma/interventies/campagnes	Status	Draagt bij aan..	Betrokken partners
Uitvoeringsplan nota Preventie en Handhaving - Aansluiten bij NIX18 - Aanpak Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO): Met de aanpak OKO kunnen we op een effectieve manier het gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren voorkomen en het welbevinden van jongeren verbeteren.	Uitvoeringsplan PenH DENW geschreven voor 2024. Verbinding zoeken met programma Gezond Opgroeien en kansen vanuit OKO.	4, 7	Saskia Schonewille, Klaas Jan Ritzema, Kimberley Achterhuis en Margreet van Dijk, Trimbos, GGD, WijZ
Project verleidingen: Project rondom o.a. roken en groepsdruk voor groep 8. Doel is voorbereiden voor groepsdynamiek in VO/MBO. Gastlessen op basisscholen gekoppeld aan ouderavonden.	Het Project Verleidingen gaat in het voorjaar 2024 van start..	4, 7	WIJZ/de Kern, Scholen, GGD, Tactus, Wijkagent, CJG
Rookvrij: - Stoptober voor jongeren doelgroep - Rookvrije omgeving (zie buurt, sport, etc.) - Campagne in combi met verenigingen/jongerenwerk	Begin 2024 verkennen wat er al staat en waar de kansen liggen om hier snel stappen op te maken. Extra aandacht voor vpen (zie ook omgeving buurt).	4	WijZ, GGD, Tactus

Week voor de Gezonde Jeugd. 10-15 juni 2024.	Verder verkennen.	2, 3, 5	Gemeente, combinatiefunctionaris Gezond Leefstijl
Maatschappelijke diensttijd: We stimuleren jonge mensen om zich in te zetten voor een ander. In het verenigingsleven (o.a. in de sport, cultuur en scouting) zetten jonge mensen zich in voor een ander wat bijdraagt aan hun eigen mentale gezondheid en die van hun omgeving (zingeving en ontmoeting). Tijdens Maatschappelijke Diensttijd (MDT) zetten jongeren zich in voor een ander en/of de samenleving. Meerdere MDT-projecten richten zich al op het ondersteunen van de mentale gezondheid; onder andere het bestrijden van eenzaamheid.	Loopt. De Capellenborg richt zich (o.a. in samenwerking met de Bieënkorf) op maatschappelijke betrokkenheid. Hiervoor worden o.a. de Doe-weken gebruikt. Daarnaast bieden (school) maatschappelijk werkers groepstrainingen (Rots en Water) aan op de Capellenborg gericht op het vergoten van weerbaarheid en zelfvertrouwen. Verkennen hoe MDT verder kan bijdragen aan verbeteren van mentale gezondheid van jongeren in Olst-Wijhe en hierbij aansluiten bij wat er al loopt.	7	De Kern (maatschappelijk werk), WijZ (jongerenwerk), Evenmens, combinatie- functionarissen
Week van de mentale gezondheid in mei. Bespreekbaar en zichtbaar maken van het belang van mentaal gezond zijn en blijven. Het bespreekbaar maken van mentale gezondheid middels We roepen scholen, sportverenigingen, culturele instellingen, jeugdverenigingen, werkgevers en maatschappelijke organisaties om tijdens deze week aandacht te besteden aan mentale gezondheid. Waarbij we deze organisaties vragen om dit in samenwerking te doen met bestaande lokale initiatieven van maatschappelijke organisaties om de samenwerking een boost te geven. • Mental-meetup	Op inzetten om hier mei 2024 aan mee te kunnen doen.	7	GGD, WijZ
GEM-aanpak ecosysteem mentale gezondheid.	De GEM-aanpak wordt nu naar jeugd gehaald. Vanaf jan/feb 2024 worden er gesprekken met jongeren gevoerd. 11 maart staat een overleg gepland met gemeente Raalte, Voorst, Deventer en Olst-Wijhe over aanpak mentaal welbevinden van Jeugd n.a.v. plan van aanpak GEM Jeugd van Deventer.	7	CJG
Week van de suïcidepreventie	Nog niet veel aandacht voor. In 2024 inzetten op de week van	7	GGD

	de suïcide preventie (rond september).		
Cursussen en trainingen CJG	Onderzoeken waar mogelijkheden zijn tot verbindingen en uitbreiding.	7	CJG
Inzet jongerenwerkers (zie ook buurt).			

2.6 Media

Al van jongs af aan komen kinderen in aanraking met verschillende soorten online media. Naast aandacht voor de mogelijke negatieve effecten van sociale media is het belangrijk om te kijken naar kansen hoe sociale media ingezet kan worden om een gezonde leefstijl onder jongeren positief te beïnvloeden.

2.6.1 Programma's/interventies/campagnes

Programma/interventies/campagnes	Status	Draagt bij aan..	Betrokken partners
Week van de mediawijsheid November 2024. De Week van de Mediawijsheid kan ook een mooie start zijn voor lessen mediawijsheid.	Op in zetten in november 2024.	2, 7	Basisscholen, bibliotheken, gemeente
Mentaal gezond online MediaMasters is vast onderdeel van de week van de mediawijsheid. Het is een spannende serious game over de kansen en gevaren van (digitale) media, speciaal voor groep 7 en 8. Door het spelen van de game bouwen leerlingen basiskennis op over mediawijsheid. Ze leren kritisch kijken naar media en snappen beter hoe deze werken. Ook helpt het leerlingen bewust te maken van het effect van media en krijgen ze meer inzicht in hun eigen mediagedrag.	Verkennen als mogelijk programma op basisscholen.	2, 7	Scholen, Combinatie-functionaris Gezonde Leefstijl
Epic youth. Online jongeren platform dat jongeren ondersteunt in het begrijpen van de digitale wereld, hen potentieel laat ontdekken, en handvaten aanreikt.	Verkennen als mogelijkheid met Albert-Jan.	2, 7	Wijz, Combinatie-functionaris Gezonde Leefstijl
Mediawijsheid binnen GS-aanpak (zie ook school).			
Inzet jongeren werkers (zie ook buurt).			

2.7 Terugdringen gezondheidsachterstanden

In de aanpak op de verschillende leefomgevingen staat het verkleinen van gezondheidsverschillen centraal. Daar waar nodig wordt gebiedsgericht gewerkt met aandacht voor specifieke doelgroepen. Op alle onderdelen in dit plan van aanpak moet worden gekeken welke doelgroepen en/of kernen hier

het meeste baat bij hebben en hoe we maatwerk kunnen toepassen. Belangrijk daarbij is dat alle partners, maar ook inwoners worden betrokken bij de uitvoering en de activiteiten die we gaan uitrollen. Bij activiteiten op het gebied van selectieve preventie ligt de focus van de aanpak op de kernen Olst, Wijhe, Wesepe en Boskamp omdat hierbij de meeste gezondheidseffecten kunnen worden behaald en omdat hier de gezondheidsverschillen het grootste zijn.

3. Voorwaarden

De zes voorwaarden (politiek-bestuurlijk draagvlak, publiek-private samenwerking, gedeeld eigenaarschap, verbinding preventie & zorg, communicatie en monitoring & evaluatie) vormen de basis voor alle activiteiten die worden uitgevoerd binnen het programma. Deze worden hieronder verder toegelicht.

3.1 Communicatie

Communicatie van activiteiten en campagnes uitgevoerd binnen het programma Gezond Opgroeien is essentieel. Om structurele gedragsverandering te bewerkstelligen is het belangrijk om kinderen en jongeren zo vroeg mogelijk te informeren over de voordelen van een gezonde leefstijl. Goede communicatie maakt het netwerk, interventies, programma's en activiteiten zichtbaar en zorgt daarmee voor meer draagvlak en aandacht. We stellen voor om hiervoor gebruik te maken van de communicatie afdeling van de Gemeente Olst-Wijhe en de communicatiekanalen van de netwerkpartners. Belangrijk is om daarbij aandacht te hebben voor het hoge percentage laaggeletterden in de gemeente. We streven er daarom naar om hier niet alleen in de communicatie vanuit de gemeente, maar bij alle programmaonderdelen rekening mee te houden (taalgebruik B1). Naast het promoten van activiteiten en campagnes richting inwoners is communicatie over het programma richting gemeente en partners uit het zorg- en sociaal domein ook van belang en kunnen successen en goede voorbeelden gedeeld worden. Het programmateam zal input leveren voor de communicatie.

3.2 Verbinding preventie en zorg

De JOGG-aanpak is een integrale preventieve aanpak. Een van de voorwaarden is een juiste samenwerking en (beleids)afstemming tussen professionals en organisaties die in het werkveld actief zijn. In de gemeente zijn de lijnen tussen preventie en zorg kort en weten partijen elkaar snel te vinden waardoor eerder passende hulp gerealiseerd wordt. Onder andere middels het CJG managersoverleg en in de toekomst ook via Kind naar Gezonder Gewicht wordt de verbinding tussen preventie en zorg gerealiseerd. Bij de netwerkaanpak Kind naar Gezonder Gewicht, zoals beschreven in het 'Landelijk model ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas' (VU/Care for Obesity 2018), staan het kind en de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein namelijk centraal.

3.3 Gedeeld eigenaarschap

Verandering vraagt om een goede samenwerking met de hele gemeenschap. Daarbij is vragen wat mensen zélf anders willen in hun dagelijks leven cruciaal als het gaat om het creëren van een gezonde omgeving. Zij weten het beste welke barrières ze ervaren. We houden continu korte lijntjes met de verschillende partijen in Olst-Wijhe die werkzaam zijn in het zorg en sociaal domein en daarbij ook met de doelgroep; de kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers. Er wordt bij activiteiten rekening gehouden met de wensen en behoeften van de kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers. Dit doen we via en mét partners die dicht bij de kinderen en jongeren staan. De combinatiefunctionaris Gezonde leefstijl, maar ook scholen, kinderopvang, en andere partners hebben daarin een belangrijke rol. Daarnaast zetten we in op betrokken ouderschap, o.a. via de Gezonde School en het CJG.

3.4 Politiek bestuurlijk draagvlak

Voor een succesvolle uitvoering van het programma en uiteindelijk borging is het creëren van politiek bestuurlijk draagvlak essentieel. Daarom nemen we vanaf het begin college, raadsleden en de wethouder mee en benadrukken we het belang van Health in all and for all policies door de hele gemeente. Door continue afstemming met de gemeente zorgen we dat succesvolle campagnes/interventies ook verankerd worden in beleid bij de gemeente en haar partners. De gemeente heeft daarbij regulier afstemming met de wethouder, die een betrokken ambassadeur van het programma wordt, en andere belangrijke afdelingen binnen de gemeente.

3.5 Monitoring en evaluatie

Het is van belang om continu te monitoren en evalueren om te zien wat werkt en waar stappen gezet kunnen worden. Dat biedt de mogelijkheid om op tijd bij te kunnen sturen, focus aan te brengen en waardevolle inzichten met elkaar te delen. Dit doen we door ieder kwartaal af te stemmen met het programmateam (zie paragraaf 4.1) en met elkaar te evalueren of we op de juiste weg richting de doelstellingen zitten. Hierbij maken we gebruik van de evaluatiematrix, zoals weergegeven in bijlage 2. Daarnaast vindt na een jaar een officieel evaluatiemoment plaats.

3.6 Publieke private samenwerking

Een omgeving waarin kinderen gezond op kunnen groeien, krijg je alleen door met zowel publieke als private partijen samen te werken. Private partijen hebben ook een grote impact op de leefomgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien. Het opzetten van verbindingen en gedeeld eigenaarschap kan daarom een belangrijke bijdrage leveren aan het creëren van een gezonde leefomgeving. Zo zullen we bijvoorbeeld bij het opzetten van activiteiten zoals de supermarktsafari en Trommel zonder rommel de samenwerking met supermarkten opzoeken.

4. Samenwerkingen & partners

Welke organisaties hebben we nodig? Hoe richten we het proces samen met hen in? Het is belangrijk om aandacht te geven aan eenzelfde taal bij alle organisaties/professionals waar kinderen en hun ouders komen, zodat zij overal op dezelfde manier worden benaderd. Hiervoor gebruiken we de taal van Positieve Gezondheid; van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag.

4.1 Programmateam Gezond Opgroeien

De programmacoördinator Gezond Opgroeien vormt samen met de coördinator Sport en preventie, de combinatiefunctionaris Gezonde Leefstijl, de projectleider KnGG en ambtelijke afvaardiging een programmateam waar afstemming plaatsvindt over de voortgang van het programma en de genoemde doelen. Het programmateam zal één keer per kwartaal samenkomen. Tussendoor houdt het programmateam nauw contact om te sparren over de aanpak met de verschillende activiteiten en programma's en het netwerk met alle partners.

Programmateam opzetten:

- Coördinator programma Gezond Opgroeien: Laura Muis
- Coördinator Sport en preventie: Angelieke Huisman
- Combinatiefunctionaris Gezonde Leefstijl (JOGG-regisseur/buurtsportcoach): Hoeseb Yakob
- Projectleider KnGG: nog in te vullen
- Beleidsmedewerker Sport en Gezondheid: Klaas-Jan Ritzema
- Beleidsmedewerker Jeugd: Marjan Altena
- Coördinator CJG en Toegangsteam Jeugd: Saskia Postel

Daarnaast sluit de programmacoördinator regelmatig aan bij het CJG managersoverleg voor afstemming. Mogelijk kan hierbij ook breed worden uitgenodigd en kunnen partners (incidenteel) worden toegevoegd aan dit overleg. Ook kan het afstemmingsoverleg voor Kansrijke Start gebruikt worden, de werkgroep VPZ, en zal aansluiting bij het LEA gezocht worden.

In de uitvoering zorgt de programmacoördinator voor de afstemming met bestaande programma's en professionals die een rol spelen bij de uitvoering, zoals de Gezonde School, JOGG, het team combinatiefuncties, professionals binnen het CJG etc.

4.2 Rolverdeling

Naast de programmacoördinator leveren de combinatiefuncties een belangrijke bijdrage aan het programma Gezond Opgroeien. Hieronder wordt kort beschreven wat de rolverdeling binnen het programma zal zijn.

4.2.1 Taken programmacoördinator

De rol van programmacoördinator is belegd bij GGD IJsselland. De programmacoördinator coördineert het plan van aanpak, jaagt aan, zet activiteiten uit en brengt het netwerk bij elkaar. Zij zorgt voor de verbinding tussen de verschillende onderdelen binnen het programma en de verschillende netwerkpartners die hierin actief zijn. Ook kan zij strategisch beleid vertalen naar concrete

uitvoering(splannen), interventies, activiteiten en campagnes en voert ze regie over deze plannen. Daarbij wordt ook breder gekeken dan het GGD aanbod. De coördinator houdt zicht op mogelijkheden en kansen en op borging van het programma na 2025. Als sparringpartner kan de coördinator meedenken met partners uit het netwerk en de gemeente.

In het kort;

- Coördinatie van het programma
- Coördinatie van het netwerk en de samenwerking
- Sparringpartner voor netwerkpartners en gemeente
- Vertalen van strategisch beleid naar uitvoering
- Initiëren, adviseren en ondersteunen van initiatieven en campagnes
- Monitoring en verantwoording
- Borging programma na 2025

4.2.2 Andere belangrijke rollen

De combinatiefuncties leveren een belangrijke bijdrage aan de uitvoering van het programma. Het team combinatiefuncties heeft een rol in het organiseren van activiteiten en sluiten waar nodig aan bij mogelijke werkgroep(en).

De combinatie-functionaris gezonde leefstijl (de buurtsportcoach) heeft een belangrijke rol in de samenwerking en uitvoering van het programma, voornamelijk op de leefomgevingen buurt, sport, en vrije tijd. Vanuit zijn rol pakt de buurtsportcoach de uitvoerende taken van de JOGG-regisseur op, door zelfstandig activiteiten vanuit de JOGG-aanpak op te zetten en te organiseren. Activiteiten op het gebied van sport, bewegen en cultuur zijn mede ondersteunend aan de doelen binnen Gezond Opgroeien. De combinatiefunctionaris is een belangrijke sparringpartner voor de programmacoördinator en schakelt met/haalt behoefte op bij de inwoners van Olst-Wijhe. Daarnaast werkt de buurtsportcoach samen met andere partners binnen het programma, zoals binnen de Gezonde school aanpak en combinatiefuncties in het onderwijs.

De combinatiefunctionarissen onderwijs gaan onder andere de Gezonde School taken oppakken binnen het onderwijs. Op dit moment is er weinig zicht op hoe scholen omgaan met uren van combinatiefunctionarissen. Zodra hier meer duidelijkheid over is kunnen deze uren ook ingezet worden voor onder schoolse en naschoolse activiteiten en voor de Gezonde School aanpak.

4.3 Belangrijke partners

4.3.1 Gemeente

- **Beleidsmedewerkers Jeugd en Onderwijs:** Marjan Altena, Saskia Postel, Els van der Plank
- **Beleidsmedewerkers Sport en Gezondheid:** Albert-Jan Kuipers, Klaas-Jan Ritzema

4.3.2 CJG Kernteam

In Olst-Wijhe is het voorliggend veld m.b.t jeugdhulp georganiseerd in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In het CJG zijn de GGD (jeugdgezondheidszorg), Evenmens (mantelzorgorganisatie), De Kern (maatschappelijk werk) en WijZ (jongerenwerk) vertegenwoordigd. De professionals van het

CJG werken nauw samen met huisartsen, de kinderopvang, de basisscholen en het voortgezet onderwijs. Zij zijn belangrijke samenwerkingspartners in het voorliggend veld (18-) van de gemeente Olst-Wijhe.

- **Coördinator CJG en Toegangsteam Jeugd:** Saskia Postel
- **Teammanager JGZ:** Maaïke Veenbergen (teammanager)
- **Directeur Evenmens:** Mirjam Diderich
- **WijZ Welzijn:** Michèl van Naarden
- **De Kern:** Michèl van Naarden
- **Beleidsmedewerker Jeugd:** Marjan Altena

4.3.3 GGD

- **Projectleider Kind naar Gezond Gewicht:** Ingrid van der Veen
- **Coördinator kansrijke start:** Maaïke Veenbergen
- **Mentale gezondheid:** Ina van Oostenbrugge
- **Suïcidepreventie:** Marleen Engelbarts
- **Nu niet Zwanger:** Annemarie Poker

4.3.4 Welzijnsorganisaties

- **Ut Huus (lokaal):** ut Huus bestaat uit de Stichting Kulturhus Olst-Wijhe. ut Huus faciliteert en organiseert initiatieven, diensten en activiteiten voor en door inwoners van de gemeente Olst-Wijhe. Vrijwilligers en professionals bieden een groot aanbod op het gebied van welzijn, cultuur en sport & bewegen.
- **WijZ Welzijn (regionaal):** Jongerenwerk. WijZ welzijn Olst-Wijhe is onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin Olst-Wijhe (CJG) en het Breed Welzijnsverband Olst-Wijhe (BWV).
- **De Kern (regionaal):** De Kern maatschappelijke dienstverlening biedt hulp bij vragen of problemen waar je alleen niet uitkomt. Je kunt bij De Kern terecht voor algemeen maatschappelijk werk en groepswork.
- **'t Hummelhok:** Bewonersinitiatief waar 0-5-jarigen en ouders/verzorgers elkaar ontmoeten, spelen, en activiteiten worden georganiseerd.

4.3.5 Onderwijs

- **Kinderdagverblijf:** de Bieënkorf, KOOS
- **Basisscholen**
- **Middelbare scholen:** Capellenborg (VBO/MAVO/HAVO/VWO), directeur Paul Vermeulen
- **Gezonde school adviseur:** n.t.b.
- **Combinatiefunctionaris:** Combinatiefunctionaris onderwijs, kunnen mede Gezonde School taken op zich nemen.

4.3.6 Sport/bewegen

- **Combinatiefunctionaris Gezonde leefstijl (Buurtsportcoach):** Hoeseb Yakob
- **Beleidsmedewerker Sport en Gezondheid:** Albert-Jan Kuipers
- **Sportverenigingen**

Bijlage 1: Globale jaarplanning/fasering

Globale planning programma GO		Q1 '24			Q2 '24			Q3 '24			Q4 '24			Q1 '25			Q2 '25			Q3 '25			Q4 '25		
activiteiten ↓	maanden →	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
Evaluatiemomenten																									
Overleggen																									
Programmateam GO																									
CJG managementoverleg																									
Samenwerking																									
Kennismakingen partners																									
Werkgroep/programmeam opzetten																									
Leggen contacten private organisaties																									
.....																									
Leefomgevingen																									
Thuis																									
Start KnGG																									
Zien drinken doet drinken verkennen																									
Ketenaanpak Kansrijke Start uitbreiden?																									
School																									
In gesprek over GS, start plan																									
Deadline landelijke subsidie GS																									
Campagnes scholen/kinderopvang																									
Verkennen dynamische/verrijkte schooldag																									
Groene schoolpleinen																									
Buurt																									
Rookvrije omgevingen																									
SPOC-park																									
Samenwerking supermarkten																									
Sport																									
Nationale sportweek																									
Voldoende passend en vernieuwend aanbod																									
Vrije Tijd																									
Uitvoeringsplan nota Preventie en Handhaving																									
Stoptober																									
MDT																									
Week van de mentale gezondheid																									
GEM-aanpak																									
Week van de suicidepreventie																									
Media																									
Week van de mediawijsheid																									

Bijlage 2: Opzet evaluatiematrix programma doelen

N.B. Dit is een eerste opzet voor de evaluatiematrix. Samen met het programmateam zal deze evaluatiematrix verder aangescherpt worden. Eind 2024 zal een eerste procesevaluatie van het programma Gezond Opgroeien plaatsvinden. Deze procesevaluatie zal jaarlijks herhaald worden.

Voor de evaluatie van de gedragsdoelen en de gezondheidseffecten worden gebruik gemaakt van de GGD kinder- en jeugdmonitor.

Een aantal van onderstaande doelen zijn beoogd te behalen buiten het tijdspad van de huidige looptijd van het programma (2024-2026). Reden hiervoor is dat het een aantal jaren zal duren voordat effect gemeten zal kunnen worden n.a.v. uitgevoerde activiteiten op de thema's. Ook is rekening gehouden met de data waarop de monitoren uitgevoerd worden. De volgende kindermontoren vinden plaats in 2025 en 2029, de volgende gezondheidsmonitor jeugd staat gepland in 2027 en de volgende volwassenen en ouderenmonitor in 2026 en 2030.

Evaluatie vragen Wat wil je weten?	Bewijs Wat kan gemeten worden? Wat zijn de indicatoren?	Dataverzameling Methoden voor dataverzameling Doelgroep: Bij wie/waar haal je je informatie vandaan?
Procesevaluatie programma Gezond Opgroeien Olst-Wijhe		
- Welke activiteiten en interventies zijn opgestart? Wat ging goed en wat kan beter? - Hoe verloopt de samenwerking met het programmateam? - Hoe verloopt de samenwerking met alle betrokken partijen? - Hoe verloopt de communicatie rondom het programma Gezond Opgroeien? - Hoe verloopt de publiek-private samenwerking? - Is het programma verankerd in beleid? (lange termijn) - Wat is anders verlopen dan verwacht?	- Uitkomsten onderstaande evaluatievragen - Aantal georganiseerde activiteiten. Evaluatie per activiteit. - Aantal bijeenkomsten programmateam en contactmomenten betrokken partijen - Ervaringen betrokken partijen - Frequentie en type inzet van communicatiemiddelen omtrent activiteiten/voortgang programma, bereik doelgroep door communicatie	- Methode: uitvraag, enquête - Doelgroep: programmateam, betrokken partijen in de uitvoer
1. Versterken van de samenwerking rondom de eerste 1000 dagen; (Aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie ontvangen tijdig de juiste zorg en ondersteuning.		
<i>a) In 2025 is de ketenaanpak kansrijke start verder uitgebreid en wordt er actief gesignaleerd op thema's als laaggeletterdheid en armoede.</i>		

n.t.b. a.d.h.v. evaluatie ketenaanpak Kansrijke Start. Bijvoorbeeld:	n.t.b. a.d.h.v. evaluatie ketenaanpak Kansrijke Start.	n.t.b. a.d.h.v. evaluatie ketenaanpak Kansrijke Start.
- Signaleert de gemeente actief op thema's als armoede, kansenongelijkheid en laaggeletterdheid? - Zijn er naast de twee netwerkbijeenkomsten per jaar nog extra trainingen?		
<i>b) In 2026 weten alle ouders het CJG te vinden bij vragen over opvoedondersteuning.</i>		
- Zijn alle (toekomstige) ouders in Olst-Wijhe bekend met het CJG?	- Bereik CJG - Aantal ouders dat zegt CJG te kennen	- Methode: enquête, uitvraag - Doelgroep: Ouders
2. Gezonde leefstijl van kinderen en jongeren stimuleren: meer bewegen, gezonde voeding en voldoende ontspanning.		
<i>a) In 2025 werkt 50% van de scholen volgens de Gezonde School aanpak</i>		
- Hoeveel scholen maken gebruik van de Gezonde School aanpak?	- Aantal Gezonde Scholen in Olst-Wijhe (2023 -1 school)	- Methode: dashboard GGD - Doelgroep: GGD/Scholen
<i>b) In 2029 is het percentage van kinderen en jongeren met een goede ervaren gezondheid gestegen.</i>		
- Is het percentage kinderen en jongeren met een zeer goede ervaren gezondheid toegenomen t.o.v. 2021?	- Aantal kinderen dat aangeeft zeer goed ervaren gezondheid te hebben (2021 – 46%)	- Methode: kindermonitor (2025 en 2029) en gezondheidsmonitor jeugd (2027) - Doelgroep: GGD
<i>c) In 2029 zijn er meer kinderen die dagelijks groente en fruit eten.</i>		
- Is het percentage kinderen dat dagelijks groente en fruit eet toegenomen t.o.v. 2021?	- Aantal kinderen dat dagelijks fruit eet (2021 – 71%) - Aantal kinderen dat dagelijks groente eet (2021 - 41%)	- Methode: kindermonitor (in 2025 en 2029) - Doelgroep: GGD
<i>d) In 2026 is er meer gezond voedingsaanbod in kantines.</i>		
- Is het aantal kantines dat gezond(er) eten en drinken aanbiedt (volgens de Richtlijn Eetomgeving van het Voedingscentrum) toegenomen t.o.v. 2023?	- Aantal kantines met gezond voedingsaanbod (in omgevingen sport, school, buurt) volgens de Richtlijn Eetomgeving van het Voedingscentrum.	- Methode: uitvraag, enquête - Doelgroep: Verenigingen, Scholen, buurthuis, JOGG Teamfit
<i>e) In 2029 zijn er meer kinderen en jongeren die voldoen aan de beweegnorm.</i>		
- Is het percentage kinderen en jongeren dat voldoet aan de beweegnorm toegenomen t.o.v. 2021?	- Aantal kinderen dat beweegnorm haalt (2021 – 34%)	- Methode: kindermonitor (2025 en 2029) en gezondheidsmonitor jeugd (2027) - Doelgroep: GGD
<i>f) In 2026 is er een toename van passend en laagdrempelig beweegaanbod in de gemeente.</i>		
- Is er meer passend en laagdrempelig beweegaanbod voor kinderen en jongeren t.o.v. 2023?	- Aantal mogelijkheden voor sport/beweging voor kinderen en jongeren. - Criteria voor deelname beweegaanbod - Ervaring gebruikers	- Methode: in kaart brengen beweegaanbod en criteria, uitvraag, enquête - Doelgroep: Gemeente en sportpartners

3. Voorkomen en terugdringen van overgewicht; Er zijn minder kinderen en jongeren met overgewicht en obesitas.

Cijfers Olst-Wijhe schooljaar 2022-2023 (0-meting)

	5/6 jaar	10/11 jaar	Klas 2 (13/14 jaar)	Klas 4 (15/16 jaar)
Matig overgewicht	7%	8%	13%	14%
Obesitas	0%	4%	3%	5%

a) In 2025 is er een goed lopende ketenaanpak kind naar gezonder gewicht.

n.t.b. a.d.h.v. evaluatie ketenaanpak KnGG	n.t.b. a.d.h.v. evaluatie ketenaanpak KnGG.	- n.t.b. a.d.h.v. evaluatie ketenaanpak KnGG
--	---	--

b) In 2029 zijn er minder kinderen en jongeren met overgewicht en obesitas.

- Is het aantal kinderen en jongeren met overgewicht gedaald t.o.v. 2021?	- Aantal kinderen met overgewicht/obesitas	- Methode: kindermonitor (2025 en 2029) en gezondheidsmonitor jeugd (2027) - Meting lengte en gewicht - Doelgroep: GGD
---	--	--

4. Voorkomen, signaleren en terugdringen van alcohol, roken en middelengebruik onder jongeren; Minder jongeren roken, (binge)drinken en gebruiken drugs.

a) De gemeente zet structureel in op de campagnes 'Stoptober', 'Zien drinken doet drinken' en NIX18

- Zijn de gekozen campagnes (bijv. 'Stoptober', 'Zien drinken doet drinken' en NIX18) structureel geïmplementeerd?	- Campagnes lopen: deelname cijfers campagnes - Campagnes zijn zichtbaar voor doelgroep	- Methode: enquête/interviews - Doelgroep: Gemeente, GGD, jongeren
--	--	---

b) In 2027 is het alcohol- en middelengebruik onder jongeren in Olst-Wijhe afgenomen.

- Is het alcohol- en middelengebruik onder jongeren afgenomen t.o.v. 2019?	- Aantal kinderen/jongeren dat wekelijks rookt - Aantal kinderen/jongeren dat wiet gebruikt - Aantal jongeren dat aan bingedrinken doet (2019 - 20%)	- Methode: gezondheidsmonitor jeugd (2027) - Doelgroep: GGD
--	--	--

5. Creëren gezonde (fysieke) leefomgeving; de fysieke en sociale omgeving waarin kinderen en jongeren zich bevinden stimuleert en bevordert gezond gedrag.

a) In 2025 zijn alle sportverenigingen en speelplekken rookvrij.

- Zijn alle sportvereniging en speelplekken rookvrij?	- Aantal speelplekken rookvrij - Aantal sportverenigingen rookvrij	- Methode: aangemeld bij Rookvrij op de kaart - Doelgroep: Sportverenigingen, Gemeente, GGD
---	---	--

b) In 2025 zijn er meer watertappunten.

- Zijn er meer watertappunten t.o.v. 2023?	- Aantal watertappunten in de gemeente	- Doelgroep: Gemeente
--	--	-----------------------

6. Terugdringen van gezondheidsverschillen; tijdig signaleren van armoede, laaggeletterdheid en kansenongelijkheid.

a) In 2030 heeft de gemeente een lager percentage laaggeletterden.

- Is het percentage laaggeletterden gedaald t.o.v. 2022?	- Percentage laaggeletterden	- Methode: volwassenmonitor (2026 en 2030)
--	------------------------------	--

		- Doelgroep: GGD
<i>b) De gemeente en netwerkpartners communiceren allen vanuit B1 niveau.</i>		
- Is alle communicatie/documenten op B1 niveau geschreven?	- Aantal communicatiemiddelen en documenten op B1 niveau	- Methode: documenten-analyse - Doelgroep: gemeente en netwerkpartners
<i>c) Bij alle activiteiten van dit programma wordt aandacht besteed aan gezondheidsverschillen, bij kernen waar dit nodig is zetten we hier extra op in.</i>		
- Wordt bij alle activiteiten/programma's van het programma Gezond Opgroeien rekening gehouden met gezondheidsverschillen in de gemeente?	- kerngerichte aanpak - Specifiek benoemd bij alle activiteiten/programma's	- Methode: documenten/activiteiten-analyse - Doelgroep: gemeente, GGD
<i>Zie ook doel 1a</i>		
7. Inzetten op het vergroten van mentaal welbevinden en weerbaarheid; Kinderen en jongeren in Olst-Wijhe zijn weerbaar, en weten de juiste hulp te vinden indien nodig.		
<i>a) De gemeente zet structureel in op de week van de mentale gezondheid en de week van de suïcidepreventie.</i>		
- Wordt er jaarlijks aandacht besteed aan de week van de mentale gezondheid en de week van de suïcidepreventie?	- Campagnes lopen: deelname cijfers campagne - Samenwerking met de GGD	- Methode: campagne statistieken - Doelgroep: Gemeente, GGD
<i>b) In 2027 is het percentage jongeren dat aangeeft 'zeer vaak gestresst te zijn door 1 of meer factoren' gedaald.</i>		
- Is het percentage jongeren dat aangeeft 'zeer vaak gestresst te zijn' gedaald t.o.v. 2019?	- Aantal jongeren dat aangeeft 'zeer vaak gestresst te zijn' (2019 – 47%)	- Methode: gezondheidsmonitor jeugd (2027) - Doelgroep: GGD
<i>c) In 2029 is de weerbaarheid van kinderen en jongeren toegenomen.</i>		
- Is de weerbaarheid van kinderen en jongeren toegenomen t.o.v. 2021?	- Aantal kinderen dat aangeeft weerbaar te zijn (2021 – 88%)	- Methode: kindermonitor (2025 en 2029) en gezondheidsmonitor jeugd (2027) - Doelgroep: GGD